Diskretna matematika - Ispitna pitanja za I kolokvij

Skupovi

- 1. Pojmovi: skup, element skupa ($\in$), prazan skup ($\varnothing$). Naćini zadavanja skupova, skupovna inkluzija ($\subseteq$ i $\subset$), jednakost skupova (=), partitivni skup skupa X (P(X), 2^X).
- 2. Operacije unije $(\cup)$, presijeka $(\cap)$ i razlike skupova $(\setminus)$, Osnovna svojstva ovih operacija (citirati teorem i dokazati pojedina svojstva).
- 3. Uređeni n-terci, Kartezijev produkt skupova ($\times$ i oznaka Π).
- 4. Definicija funkcije. Osnovni pojmovi u vezi s funkcijom. Jednakost dviju funkcija.
- 5. Operacije nad funkcijama. Teoremi o tim operacijama. Dokažite da je kompozicija funkcija asocijativna, ali da nije komutativna.
- 6. Vrste funkcija (injekcija, surjekcija, bijekcija). Primjeri funkcija (niz, permutacija)
- 7. Ekvipotentnost skupova (~). Dokazati da je relacija ekvipotentnosti refleksivna, simetrična i tranzitivna. Pojam kardinalnog broja skupa.
- 8. Konačni i beskonačni skupovi. Prebrojivi i neprebrojivi beskonačni skupovi.
- 9. Dokažite da je svaki beskonačni podskup prebrojivog skupa prebrojiv.
- 10. Ako je A beskonačan, a K konačan skup, dokažite da je $A^{\tilde{}}A\backslash K$.
- 11. Dokažite da su skupovi cijelih brojeva **Z** i racionalnih **Q** prebrojivi.
- 12. Dokažite da je skup $\mathbf{R}$ neprebrojiv (Cantorov teorem). Kakav je skup svih iracionalnih brojeva $\mathbf{R} \setminus \mathbf{Q}$, a kakvi skupovi algebarskih i transcedentnih brojeva?
- 13. Možemo li kardinalne brojeve uspoređivati? Hipoteza kontinuuma.

Logika

- 1. Pojam suda i njegove istinosne vrijednosti. Oznake.
- 2. Koje su osnovne logičke operacije? Što su to semantičke tablice i kako glase za pojedine osnovne logičke operacije? Što su unarne, a što binarnih operacija i koliko ih ima? Što su općenito *n*-arne logičke operacije i koliko ih ima?
- 3. Logička ekvivalentnost dviju formula algebre sudova (ilustrirati primjerima).
- 4. Osnovna pravila algebre sudova (citirati teorem i dokazati pojedina pravila). Što je to svojstvo dualnosti?
- 5. Tautologija i kontradikcija. Zakon isključenja trećeg, pravilo silogizma, zakon neproturječnosti, zakon dvostruke negacije, pravilo kontrapozicije, zakoni apsorpcije.
- 6. Logički posljedak, modus ponens, modus tollens.
- 7, Objasniti što je to dokaz po kontrapoziciji i ilustrirati primjerom
- 8. Skupovni prikaz algebre sudova (objasniti analogiju između operacija algebre skupova i operacija algebre sudova).
- 9. Pojam Booleove algebre i primjeri. Dualnost operacija u Booleovoj algebri. Što je trivijalna Booleova algebra?
- 10. Jedinstvenost nule i jedinice u Booleovoj algebri i pravila apsorpcije (dokazati).

- 11. Booleova podalgebra. Dajte primjer jedne algebre i njene netrivijalne podalgebre..
- 12. Što je izomorfizam Booleovih algebri (ilustrirati primjerom Booleovih algebri D_{30} i $2^{\{a,b,c\}}$).
- 13. Dokazati da izomorfizam čuva sve operacije, kao i nulu i jedinicu.
- 14. Booleove funkcije n varijabla: koliko ih ima različitih i kakve operacije s njima možemo definirati?
- 15. Minterm i maksterm Booleove funkcije. Disjunktivna i konjunktivna forma (citirati teoreme i dokazati ih).
- 16. Problem ispunjivosti za Booleovu funkciju.
- 17. Pojam predikata i njegove interpretacije.
- 18. Što su kvantifikatori i koliko ih ima? Koje poznajete?
- 19. Slobodna i vezana varijabla.
- 20. Negacija predikata.
- 21. Najvažniji teoremi predikatskog računa. Vrijedi li zakon permutabilnosti za raznorodne kvantifikatore? Primjeri.

Diskretna matematika - Ispitna pitanja za II kolokvij

Relacije

- Pojam relacije. Osnovni pojmovi. Binarna relacija i binarna relacija na skupu.
- 2. Predočavanje binarnih relacija. Koliko imamo različitih binarnih relacija na skupu X od n elemenata?
- 3. Osnovna svojstva binarnih relacija na skupu: refleksivnost, simetričnost, antisimetrićnost, tranzitivnost, potpunost. Dati primjere binarnih relacija koje imaju (nemaju) pojedino svojstvo.
- 4. Operacije s binarnim relacijama: kompozicija relacija, inverzna relacija. Karakterizacija pojmova refleksivnost, simetričnost, antisimetričnost, tranzitivnost, potpunost pomoću operacija s relacijama (citirati i dokazati)
- 5. Pojam relacija ekvivalencije i razreda (klase) ekvivalencije. Svojstva razreda ekvivalencije (citirati teorem i dokazati).
- 6. Particija skupa i pridružena relacija ekvivalencije na tom skupu (citirati teorem i dokazati)
- 7. Što je kvocjentni skup nekog skupa po zadanoj relaciji ekvivalencije na tom skupu?. Ilustriraj primjerom kvocjentnog skupa od $\mathbf{Z}$ po relaciji $\equiv \pmod{n}$. Dokazati da je relacija kongruencije po modulu n relacija ekvivalencije na $\mathbf{Z}$.
- 8. Dokažite da je relacija ekvipotentnosti skupova (~) relacije ekvivalencije. Šta su u tom slučaju klase ekvivalencije, a što kvocijentni skup?
- 9. Što je to relacija parcijalnog poretka, a što relacija potpunog poretka. Primjerima $(2^X, \subseteq)$ i $(\mathbf{N}, |)$ pokaži da parcijalno poredani skup ne mora biti i potpuno poredan.
- 10. Što je to dobro uređen skup? Primjer potpuno uređenog skupa koji nije dobro uređen skup.
- 11. Definiraj pojmove donje (gornje) međe, odozdol (odozgor) omeđenog podskupa, infimuma (supremuma), minimuma (maksimuma) i ilustriraj primjerima u $(\mathbf{R},\leq)$, $(2^X,\subseteq)$ i $(\mathbf{N},|)$
- 12. Kartezijev produkt parcijalno poredanih skupova. Primjerom pokaži da Kartezijev produkt totalno poredanih skupova ne mora biti totalno poredan. Što je to leksikografski poredak?
- 13. Jednostavnim primjerima objasni što je to Hasseov dijagram relacije poretka na nekom skupu.
- 14. Kako definiramo izomorfizam parcijalno poredanih skupova? Dajte primjer.
- 15. Što je to mreža, a što potpuna mreža? Kako definiramo operacije zbrajanja i množenja u mreži? Pojam nule i jedinice. Sve ilustrirajte jednostavnim primjerima.
- 16. Teorem o operacijama $+ i \cdot na$ potpunoj mreži.
- 17. Što je to distributivna a što komplementirana mreža? Primjeri.

Cijeli brojevi

- 1. Definirajte relaciju 'biti djelitelj' (|) i ispitajte strukture $(\mathbf{N},|)$ i $(\mathbf{Z},|)$.
- 2. Citiraj i dokaži teorem o svojstvima relacije 'biti djelitelj' (|).
- 3. Najveća zajednička mjera i najmanji zajednički višekratnik dvaju (ili više) cijelih brojeva, Osnovna svojsta (citirati i dokazati pojedine propozicije).
- 4. Teorem o dijeljenju (citirati i dokazati).
- 5. Euklidov algoritam. Citirajte i dokažite teorem.
- 6. Objasni jednakost Nzm(a,b) = sa + tb. Citiraj i dokaži pripadajući teorem.
- 7, Što su to prosti, a što složeni brojevi? Eratostenovo sito.
- 8. Dokaži da prostih brojeva ima beskonačno mnogo.
- 9. Osnovni teorem aritmetike (citiraj i dokaži).
- 10. Dokaži formulu $Nzm(a, b) \cdot nzv(a, b) = ab$.
- 11. Broj pozitivnih djelitelja $\tau(n)$ prirodnog broja n. Dokaži formulu za $\tau(n)$.
- 12. Kako se definira kongruencija po modulu n. Dokaži da je $\equiv \pmod{n}$ relacija ekvivalencije na skupu $\mathbf{Z}$.
- 13. U kakvom su odnosu operacije zbrajanja i množenja (potenciranja) i relacija $\equiv \pmod{n}$. Citirati i dokazati pojedine tvrdnje.
- 14. Definicija Eulerove funkcije φ . Citirajte teorem o vrijednosti $\varphi(n)$ i dokažite neke posljedice toga teorema.
- 15. Eulerova kongruencija. Citirajte teorem.
- 16. Mali Fermatov teorem. Citirajte ga i dokažite.

Diskretna matematika - Ispitna pitanja za III kolokvij

Diofantske jednadžbe

- 1. Objasni pojam diofantske jednadžbe. Daj neke primjere diofantskih jednadžbi (osim ax + by = c).
- 2. Citiraj i dokaži teorem o rješivosti diofantske jednadžbe ax+by=c. Daj primjere.

Uvod u kombinatoriku

- 1. Pravilo zbrajanja za konačne disjunktne skupove. Produktno pravilo (citiraj i dokaži teorem).
- 2. Koliki su $|B^A|$ i $|2^X|$ za konačne skupove A, B i X? Citiraj i dokaži svaku pojedinu tvrdnju.
- 3. Koliko ima različitih Booleovih funkcija od n varijabla (citiraj i dokaži tvrdnju)?
- 4. Što su to varijacije bez ponavljanja, a što permutacije bez ponavljanja? Kako ih prebrojavamo (citiraj i dokaži svaku pojedinu tvrdnju)?
- 5. Što su to kombinacije bez ponavljanja i kako ih prebrojavamo (binomni koeficijenti)? Citiraj i dokaži tvrdnju. Koja su svojstva binomnih koeficijenata?
- 6. Koja su svojstva binomnih koeficijenata? (Dokaži pojedina svojstva)
- 7, Kako glasi binomna formula? Dokaži binomnu formulu (indukcijom; kombinatorički).
- 8. Što su to permutacije s ponavljanjem i kako ih prebrojavamo (citiraj i dokaži formulu)?
- 9. Citiraj i dokaži multinomnu formulu.
- 10. Što su to varijacije s ponavljanjem i kako ih prebrojavamo (citiraj i dokaži formulu)?
- 11. Što su to kombinacije s ponavljanjem i kako ih prebrojavamo (citiraj i dokaži formulu)?
- 12. Kako glasi formula uključivanja i isključivanja (Sylvesterova formula)? Citiraj i dokaži teorem.
- 13. Izvedi formulu za ukupan broj deranžmana u skupu svih permutacija bez ponavljanja reda n.

Rekurzivne relacije

- 1. Kako definiramo Fibonaccijev slijed (F_n) ? Izvedi zatvorenu formulu (Moivreovu) za (F_n) .
- 2. Zlatni prerez i veza s Fibonaccijevim slijedom.
- 3. Što su linearne rekurzivne relacije (homogene i nehomogene)? Što je Eulerova supstitucija i kako glasi karakteristična jednadžba pridružena linearnoj rekurzivnoj relaciji?

- 4. Opće rješenje homogene linearne rekurzivne relacije (citiraj i dokaži teorem za slučaj kad postoje samo jednostruki korjeni karakteristične jednadžbe; citiraj teorem za slučaj kada postoje i višestruki korjeni).
- 5. Što je to partikularno rješenje nehomogene linearne rekurzivne relacije i kako tražimo opće rješenje? (Citiraj i dokaži formulu za opće rješenje.)
- 6. Hanojske kule i slični primjeri.